

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
HÜKÛMETİ
ARASINDA
ASKERÎ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle tek olarak “Taraflar”, müştereken “Taraflar” olarak adlandırılacaklardır, metinde gerekli olması halinde “Taraflar” ve “Taraflar” ifadeleri “ülke” ve “ülkeler” ifadelerinin yerine de kullanılacaktır),

Taraflar arasında 22 Mart 2001 tarihinde imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşması”na (bundan böyle “Çerçeve Anlaşması” olarak adlandırılacaktır) dayanarak,

Taraflar arasında mevcut olan dostça ilişkileri ve askerî eğitim alanındaki iş birliğini geliştirme isteklerini vurgulayarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE I

GENEL USUL

Taraflar bu Anlaşma’nın hükümlerini kendi ulusal yasaları ve uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak yerine getirirler.

MADDE II

AMAÇ

Taraflar arasında askerî eğitim alanında iş birliği mekanizmaları tesis etmektir.

MADDE III

KAPSAM

Bu Anlaşma’da öngörülen hükümler; bu Anlaşma’nın V’inci Maddesi uyarınca, Taraflardan birinin askerî eğitim kurumlarında, birliklerinde ve askerî tesislerinde eğitim görmek maksadıyla kabul edilen veya eğitim iş birliği faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine iştirak eden diğer Tarafın Silahlı Kuvvetlerine mensup subay, astsubay, askerî öğrenci, uzman erbaş ve sivil personel ile onların Yakınları için uygulanır.

MADDE IV

TANIMLAR

Anlaşma metninde aksi ifade edilmediği sürece, bu Anlaşma’da kullanılan terim ve ifadeler aşağıdaki anlamları taşır;

1. **Anlaşma:** Taraflar arasında yapılan bu Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması’nı ifade

eder.

2. **Gönderen Taraf:** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ya da teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

3. **Kabul Eden Taraf:** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ya da teçhizat bulunan Tarafı ifade eder.

4. **Misafir Personel:** Tarafların bu Anlaşma'nın uygulanması çerçevesinde, diğer Taraf ülkesinde kursiyer, eğitici, öğretmen, danışman, gözlemci vb. sıfatıyla bulundurdıkları asker veya Silahlı Kuvvetler mensubu sivil şahısları ifade eder.

5. **Yakınlar:** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.

6. **Yetkili Makam:** Bu Anlaşma'nın uygulanması ile ilgili olarak Tarafların aşağıdaki yetkili makamlarını ifade eder:

a. Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti Adına: Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı.

b. Pakistan İslâm Cumhuriyeti Hükûmeti Adına: Pakistan Genelkurmay Başkanlığı.

7. **Komutan:** Askerî karargâha, askerî üsse veya askerî birliğe komuta eden ve kendisine bağlı olmak üzere, gönderilen askerî personelin faaliyetlerinden sorumlu olan kişiyi ifade eder.

8. **Kıdemli Askerî/Sivil Personel:** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış ve yetkilendirilmiş, Misafir Personel arasındaki en kıdemli personeli ifade eder.

9. **Misafir Öğrenci:** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.

MADDE V

İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar, aşağıda sıralanmış olan alanlarda eğitim iş birliği faaliyetlerini gerçekleştirirler:

1. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,

2. Milli Savunma Üniversitesi'nde verilen eğitimler,

3. Askerî haritacılık okullarında verilen eğitimler,

4. Birlik, karargâh ve kurumlarda görev başı eğitimi,

5. Eğitim merkezlerinde görev öncesi eğitimleri ile göreve yönelik kurslar,

6. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,

7. Eğitim kurumlarında yüksek lisans ve doktora eğitimleri,

8. Tatbikat/eğitimselere veya ortak tatbikatlara fiili/gözlemci olarak katılım sağlanması,
9. Birlik, karargâh ve kurumlar arası iş birliği ve temas ziyaretleri,
10. Limanlara uğrama ve yanaşma,
11. Heyet mübadeleleri,
12. Eğitimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı bilgi alışverişi,
13. Askerî tarih, askerî müzecilik ve askerî yayın alanında iş birliği,
14. Lojistik konularda eğitim alanında iş birliği,
15. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar,
16. Özel ihtisas kursları (sualtı savunma, denizaltı subay/astsubay, 1'inci sınıf dalgıç vb.),
17. Personel mübadelesi,
18. Eğitim maksatlı küçük birlik değişimleri, birleşik eğitimler,
19. Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
20. Seminer, konferans, çalıştaylara katılımcı ve konuşmacı davetleri,
21. Askerî Haritacılık alanında iş birliği,
22. Kalite güvencesi eğitimleri,
23. Denizaltı Araştırma konularında eğitim iş birliği,
24. Deniz Platformu tasarlama ve inşa alanlarında eğitim iş birliği,
25. Deniz Afet Yönetimi alanında eğitim iş birliği,
26. Afet Yönetimi, Muhtemel Durumlara Müdahale ve Güvenlik Yönetimi konularında işbirliği/eğitim.
27. Havacılık araştırması alanında eğitim iş birliği.

MADDE VI

İŞ BİRLİĞİNİN USULLERİ

1. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatının öngördüğü koşullara göre verilir.
2. Kabul Eden Taraf, müteakip yılın Mayıs ayına kadar işlemlerin yapılabilmesi ve bildirilmesi için yeterli zaman vermek maksadıyla; sunulan kurslara ilişkin detayları, kurs içeriği ve finansman detayları da dâhil olmak üzere, en az 2 ay öncesinden (tercihen önceki yılın Mart ayında) bildirir.
3. Bu Anlaşma'ya uygun olarak, Gönderen Taraf tarafından eğitim talebi, eğitim veya kursun başlamasından önceki yılın en geç Mayıs ayında Kabul Eden Tarafa bildirilir. Talebin alınmasını müteakip, Kabul Eden Taraf bu talebi kendi olanakları dâhilinde inceleyerek Gönderen Tarafa cevabını bildirir.
4. Öngörülemeyen istisnai durumlarda, özellikle bu Anlaşma'da öngörülen kısa süreli eğitimler ile diğer eğitimler konusunda Taraflar, taleplerini yazılı resmî bir bildirimle

iletir. Taraflar arasında yapılacak istişare sonucunda ve imkânların izin verdiği ölçüde, bu kapsamdaki ilave talepler planlı ihtiyaçlara dâhil edilebilir.

5. Eğitimlerin, Kabul Eden Tarafın lisanında gerçekleştirilmesi esastır. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde, Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin eğitiminin İngilizce olarak verilip verilmeyeceğine karar verir. Gönderen tarafça talep edilmesi ve Kabul Eden Tarafça uygun görülmesi halinde, üç aydan az süreli eğitimler tercüman yardımıyla verilebilir. Eğitimin tercüman vasıtasıyla verilmesi durumunda, Gönderen Taraf eğitim amaçları için gönderilecek personel ile birlikte yeterli sayıda askerî tercüman tahsis eder. Eğitim maksatlı tercüme/tercüman giderleri Gönderen Tarafça karşılanır.

6. Kabul Eden Tarafın gerekli düzenlemeleri yapabilmesi maksadıyla; Gönderen Tarafça eğitime nihai katılım kararı, kursiyer sayısı, uçuş bilgileri ve diğer bilgiler eğitim başlangıç tarihinden itibaren en az 45 (kırk beş) gün önce Kabul Eden Tarafa bildirilir. Bildirimlerin zamanında yapılmaması halinde, Kabul Eden Taraf kurs/eğitim talebini sonraki bir zamana erteleme veya tamamen iptal etme hakkına sahiptir.

7. İş birliği; her iki Tarafın yasal düzenlemelerine saygı çerçevesinde, mütakabiliyet ve karşılıklı menfaat esasına göre gerçekleştirilir.

MADDE VII

EĞİTİM KOŞULLARI

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrencinin eğitimi, eğitimin verildiği askerî kurum veya birliklerin programlarına uygun olarak sağlanır. Konular ulusal güvenlikle ilgili hususları içerdiği takdirde, bu durumda kısıtlama uygulanabilir.

2. Kabul Eden Taraf, eğitim süresince Misafir Personel ve Misafir Öğrenciye gerekli teçhizat ve malzemelerden hangilerini sağlayacağını ve eğitim bitiminde bunlardan hangilerinin Kabul Eden Tarafa iade edileceğini belirtir.

3. Eğitim ve öğretim için gönderilecek personel, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamı tarafından tespit edilen ve bildirilen ölçütlere göre Gönderen Tarafça seçilir. Kabul Eden Tarafça tespit edilen ölçütlere haiz olmayan personel, eğitim ve öğretim için kabul edilmez.

4. Sınav şekilleri ve eğitimle ilgili hususlar, Kabul Eden Tarafça tespit edilir. Eğitim ve göreve ilişkin olarak Kabul Eden Taraf ulaşım desteği sağlayabilir.

5. Söz konusu eğitim ve öğretimin ierası için Taraflarca gerekli görülmesi halinde 3 (üç) aydan uzun süreli veya hayati risk içeren eğitimler için bu Anlaşma'ya dayanan protokoller yapılabilir. Bu protokoller aşağıdaki hususları veya lüzumlu görülen diğer hususları içerebilir:

- a. Eğitimin konusu,
- b. Eğitimin yeri,
- c. Eğitimin dili, süresi ve şartları,
- d. Eğitim süresince askerî personelin hak ve ödevleri,
- e. Eğitimin başlama ve bitiş zamanı ile eğitime katılacakların sayısı,
- f. Eğitim verilecek personelde aranan nitelikler,

- g. Eğitim süresince askerî personelin güvenliğinin sağlanma yöntemi,
- h. Askerî kişilerin sigortalanma yöntemi,
- i. Eğitime ilişkin ödeme koşul ve usulleri.
- j. Verilen acil muayene, ilk yardım ve acil dış bakımı hizmetleri dışında diğer sağlık, muayene, tedavi ve dış bakımı hizmetleri için geri ödeme yöntemi,
- k. İaşe, ibate ve ulaşım ile ilişkin düzenlemeler,
- l. Eğitime ilgili diğer düzenlemeler,
- m. Hasar ve kayıpların telafi edilme yöntemi,

6. Kabul Eden Taraf, Misafir Personeli ve Yakınlarının ikametleri ve güvenlikleri ile eğitim ve uygun boş zaman faaliyetleri için gerekli tesislerin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri alır. Yakınların ve bunlara ait malların emniyet ve güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra, Taraflar ayrıca kendi personeline ait resmi bilgi, kütükler, mal kayıtları ve malzemelerin güvenliğini güvence altına almak ve korumak için tüm tedbirleri alırlar.

7. Bir yıldan kısa süreli kurslara katılan Misafir Personel, Yakınlarını Kabul Eden Devlete getiremez.

8. Eğitim/kurslara katılmak üzere gönderilen ve belirlenmiş kurs programını tamamıyla gören, kurs koşullarına göre düzenlenmiş sınavlarda başarılı olan, tez/projeler gibi akademik çalışmaları başarıyla tamamlayan personele, uygun ihtisası ya da eğitim programını (akademik derece) tamamladığını gösterir belge verilir. Diploma (belge, sertifika) denkliği millî mevzuata göre Gönderen Devlet Yüksek Öğrenim Kurumlarının onayına tabidir.

MADDE VIII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fîkrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilen müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.

2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşma'nın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, doküman, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Gizlilik dereceleri: Çok Gizli, Gizli, Özel, Hizmete Özel, Tasnif Dışı olarak sınıflandırılır.

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın önceden yazılı onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.

5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.
6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında fikri mülkiyet kavramı, 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşma'nın 2'nci Maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.
7. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, MADDE V'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.
8. Eğitim sırasında Kabul Eden Tarafça gizlilik dereceli bilgi verilmesi durumunda, bu bilgiler Kabul Eden Tarafın fikri mülkiyeti olarak kalır ve Kabul Eden Tarafın rızası olmadan Üçüncü Tarafa ifşa edilmez.
9. Bu Anlaşma'nın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.
10. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.
11. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.
12. "Muhabere Emniyet Bilgi Sistemleri" güvenliği konularında, Kabul Eden Taraf askerî personelinin tabi olduğu kanun, yönetmelik, yönerge ve talimatlar uygulanır.

MADDE IX

TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE X

ÖZEL HUSUSLAR

1. Eğitimleri süresince ve Kabul Eden Tarafın ülkesinde bulundukları sürece, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler; herhangi bir silahlı çatışmaya iştirak etmemek ve Kabul Eden Tarafın menfaatlerine ve iç güvenliğine hanel getiren faaliyetlerde yer almamakla yükümlüdürler. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafıta bulundukları süre boyunca, bu Anlaşma'da belirlenenler dışında herhangi bir faaliyette bulunmazlar.
2. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerden; ders başarısızlığı, disiplinsizlik, sağlık vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek vaziyette olanların durumu, eğitim veren ilgili komutanlık, okul veya askerî akademi komutanlıkları ile fakülte

dekanlıklarının kararıyla, yürürlükteki mevzuatta belirtilen esaslara göre belirlenir. Bunların ilişkilerinin kesilmesi ve eğitim veya öğretimlerine son verilmesi işlemi, Yetkili Makamların onayından sonra uygulanır.

3. Gönderen Taraf; gerekli gördüğü takdirde, herhangi bir zamanda ve sebep göstermeksizin Kabul Eden Taraf'ta bulunan Misafir Personeli ve Yakınları ile Misafir Öğrencileri geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, bu şahısların mümkün olan en kısa zamanda ülkelerine dönmeleri için gerekli kolaylıkları sağlar.

4. Savaş, silahlı çatışma, toplumsal başkaldırı ve uluslararası kriz gibi olağanüstü durumlarda; Kabul Eden Taraf, Gönderen Taraf'tan personelini geri çağırmasını talep edebilir. Gönderen Taraf, bu talebi ivedilikle yerine getirir.

MADDE XI

HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidirler. Kabul eden tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ancak hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan veya Taraflar için uygun olan bir ceza türü uygulanır. İhtilafın devam etmesi halinde, Taraflar arasında başka bir biçimde mutabakat/uzlaşa sağlanır.

2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde, Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

3. Misafir Personel ve Yakınları veya Misafir Öğrencilerin, Kabul Eden Taraf'ta yasal bir soruşturma veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş yasal korumadan istifade etme hakkına sahiptir.

4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilir.

5. Disiplin işlemleri:

a. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler; bulundukları kıta, karargah ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

b. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın yönetmeliklerine tabidir. Misafir Personel, disiplin cezaları yönünden Gönderen Tarafın yönetmeliklerine tabidir. Gönderen Taraf, Misafir Personel üzerindeki münhasır disiplin yetkisini, Kabul Eden Tarafın ülkesinde muhafaza eder. Ancak Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

MADDE XII

MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harcılık, iâşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından Gönderen Taraf sorumludur.

2. Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafça talep edilmesi halinde eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir öğrencilerin aşağıda belirtilen

ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmayacağı hususu ve bu ihtiyaçların karşılanmasına ilişkin esaslar konusunda önceden karar verir ve Gönderen tarafa bildirir.

a. Misafir ğrenciler için:

(1)İaşe,

(2)İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane ve tesiste),

(3)Harlık (esaslar ve miktarları Kabul Eden Tarafça belirlenir),

(4)Eğitim-ğretim masrafları (cretli, tenzilatlı veya cretsiz),

(5) Kıyafet (Kabul Eden Tarafın emsali öğrenciler için tespit edilmiş olan istihkaklar üzerinden),

(6) Tıp Fakültesi 6'ıncı sınıf öğrencilerine doktorluk stajı (intörn) eğitimi döneminde ödenen diğer ücretler.

b. Misafir Personel için:

(1) Aylık maaş (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça Misafir Personelin rütbelerine göre belirlenir),

(2)Eğitim-ğretim masrafları (cretli, tenzilatlı veya cretsiz),

(3) Kıyafet (Kabul Eden Tarafın muadil subay ve astsubaylarına verilen istihkaklar üzerinden Misafir Personel tarafından sadece eğitim ve ğretim kurumlarında giyilen).

3. Türkiye'de verilecek Türkçe lisan kursları ile Pakistan'da verilecek Urduca/İngilizce lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) cretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, fizyolojik eğitim, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi vb.) tam ücretli olarak verilir.

4. Misafir ğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye eder. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir ğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek, yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

5. Eğitim ve ğretim giderleri, Gönderen Taraf tarafından, her eğitim ve ğretim sresinin sonunda, yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır). Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır.

6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir ğrenciler, giriş, kalış ve ıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi yasalarına tabidirler.

7. Kabul Eden Taraf ve Gönderen Tarafın talebi ve onayı ile mutabakatla belirlenen ğrenci/öğrencilere hediye veya anı objeleri (subay kılıcı, muhtelif anı objeleri veya hediyeler vb.) verilebilir.

MADDE XIII

TAZMİNAT

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması esnasında, kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar veya ziyan ile üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda, Kabul Eden Tarafın yasaları geçerli olur.
2. Taraflar, ağır kusur veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki iş birliği faaliyetlerinin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde ve mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunmazlar.
3. Taraflar, ortaya çıkan durumun ağır kusur veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler ve tazminat taleplerini iki ülke ve Silahlı Kuvvetler arasında var olan kardeşlik bağlarıyla dostane şekilde çözerler.
4. Kabul Eden Taraf, üçüncü tarafın hak taleplerinin halli konusunda Gönderen Tarafa yardımcı olur.

MADDE XIV

İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin Statüsü:

a. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik ayrıcalıklar ve bağışıklıklara sahip olmaz.

b. Gönderen Taraf, personelinin ve öğrencilerini eğitimden önce bu Anlaşma çerçevesindeki statüler, haklar, sorumluluklar, görevler, uygulanacak eğitimin kapsamı, işe ve ibate esasları ile mali hususlar hakkında bilgilendirir.

c. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, Kabul Eden Taraf tarafından Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere, bu Anlaşma'da veya bu Anlaşma'ya dayanarak yapılacak anlaşmalar ya da diğer düzenlemelerde belirtilen görevlerin dışında başka görev verilmez.

d. Kabul Eden Taraf ülkesinde kalmalarına müsaade edilen Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmazlar.

e. Kabul Eden Taraf tarafından, bir aydan fazla süreli eğitim/kurs için ülkesine gelen Misafir Personel, Yakınlarına (sadece eş ve 12 yaşından büyük çocuklarına) ve Misafir Öğrencilere statüsüne uygun olarak özel kimlik kartı verilir.

f. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, muharip olmayan konularda görevlendirilir. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrenciye zarar gelmesini engellemek için Misafir Personel ve Misafir Öğrencinin aktif askerî harekât bölgelerinde görevlendirilmemesini garanti etmelidir.

2. Kıyafet:

Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Misafir Personel kendi millî üniformasını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadırlar.

Bu öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askeri sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilirler.

3. İzin:

a. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin tatil, izin ve diğer nedenlerle mevcut olmadığı durumları, eğitim planı gereklerine ve Kabul Eden Tarafın aynı konumdaki personeli için geçerli kurallarına göre düzenlenir. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin, eğitim/öğretim dönemi dışındaki zamanlarda Kabul Eden Tarafa ikamet etmeleri durumunda, tüm masrafları Gönderen Taraf tarafından karşılanır.

b. Kabul Eden Tarafın hastanesinin istirahatini onaylamasına binaen, Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler ilgili eğitim kurumunun mevzuatında belirtilen süre kadar eğitimde mevcut olmayabilir. Bu istirahat bitiminde ilgilinin eğitimi sürdürmeyecek durumda olması halinde faaliyetine son verilebilir ve Kabul Eden Tarafın muvafakatı ile bu şahıs başka bir personel ile değiştirilebilir.

c. Kabul Eden Tarafın ülkesi dışında yapılacak tatiller haricinde kullanılacak izinler, her iki Tarafın Yetkili Makamları arasında varılacak mutabakata uygun olarak, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamınca verilir.

d. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde uygulanan çalışmaya saatlerine ve buna ilişkin esaslara tabidir.

e. Kabul Eden Tarafın ülkesi dışındaki tüm ulaşım masrafları, Gönderen Taraf tarafından karşılanır.

f. Misafir Personel milli gün ve/veya günlerinde askeri ataseliği/büyükelçiliğinin düzenleyeceği faaliyetlere katılabilir. Bu günlerde izinli sayılabilir.

4. Vefat ve Cenaze İşlemleri:

a. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel veya Yakınlarından birinin ya da Misafir Öğrencilerin ölümü halinde, Gönderen Tarafın Yetkili Makamını durumdan derhal haberdar eder.

b. Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafın talebi üzerine cenazenin, Kabul Eden Tarafın ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanı, liman veya çıkış kapısına nakli için her türlü desteği sağlamak ve harcamaları üstlenmekle yükümlüdür. Bu noktadan sonra cenazenin nakli Gönderen Tarafın sorumluluğundadır.

c. Cenazenin Kabul Eden Tarafın topraklarında defnedilmesi veya Gönderen Tarafın ülkesine ulaşım imkanı bulunan en yakın hava veya deniz limanına nakli ve cenazenin Gönderen Tarafın Yetkili Makamına teslim edilinceye kadar muhafazası için yapılan tüm masraflar ile sihi korumanın sağlanması için alınacak tüm tedbirler, ücret talep edilmeksizin Kabul Eden Taraf tarafından karşılanır.

d. Gönderen Tarafın Yetkili Makamı askeri tören düzenlenmesini talep edebilir. Bu durumda, Kabul Eden Tarafa mensup askeri personele uygulanan usuller uygulanır.

MADDE XV

SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenci, bu Anlaşma gereği, her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunmalıdır. Kabul Eden Taraf, bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporunu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderleri Kabul Eden Taraf tarafından karşılanır.

3. Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil diş bakım hizmetleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz olarak karşılanır. Acil sağlık ve acil diş bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.

4. Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri ve tüm tedavi giderleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz veya ücretli olarak karşılanabilir. Kabul Eden Tarafça ücretli verilmesine karar verilmesi durumunda Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri ve tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XVI

SOSYAL FAALİYETLER

Misafir Personel ve Yakınları aşağıda belirtilen alanlardan faydalanabilirler:

1. Askerî yemekhaneler, kantinler, satış mağazaları ve Kabul Eden Tarafın resmi yasaları kapsamındaki mevcut imkânlar dâhilindeki askerî sosyal alanlar,

2. Misafir Personelin görev yaptığı garnizonda bulunan ve Kabul Eden Tarafın resmi olarak günübirlik kullanım şartıyla müsaade ettiği sosyal tesisler (özel eğitim merkezi hariç),

3. Kabul Eden Tarafın müsaadesi ile günübirlik veya konaklama maksadıyla yürürlükteki mevzuat ve belirlenen ücret tarifesine göre diğer garnizonlardaki sosyal tesisler (özel eğitim merkezi hariç).

4. Birlik komutanlıklarının/Komutanlarının müsaadesiyle Misafir Personelin görev yaptığı yerde veya eğitim gördüğü birlik, karargâh ve kurumlarda bulunan kantin, tabldot gibi diğer tesisler.

MADDE XVII

GÜMRÜK, PASAPORT VE SEYAHAT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın, yabancıların ülkede seyahatine ilişkin yasal düzenlemelerine ve Kabul Eden Tarafın ülkeye giriş ve ülkeden çıkışta uygulanan gümrük usullerine tabidirler.

2. Bununla birlikte Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan idari desteği sağlar.

MADDE XVIII

ANLAŞMAZLIKLARIN VE UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.

2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XXI'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XIX

TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde Anlaşma'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XXI'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XX

ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerini tamamladığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE XXI

YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, ikişer yıllık süreler için kendiliğinden uzar. "Çerçeve Anlaşması"nın sona ermesi durumunda, bu Anlaşma da kendiliğinden yürürlükten kalkacaktır.
3. Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle, 01 Kasım 1977 tarihinde Türkiye'de, 22 Mart 1978 tarihinde Pakistan'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında, Türk ve Pakistan Silahlı Kuvvetleri Eğitim Müesseselerinde Eğitim Görecek Türk ve Pakistan Askerî Personelinin Statülerinin Tayinine İlişkin Anlaşma", Taraflarca icra edilen program ve faaliyetlerin tamamlanmalarına kadar etkilenmemesi şartıyla yürürlükten kalkar.
4. Taraflardan biri Anlaşma'yı herhangi bir zamanda sona erdirmeye niyetini diğer Tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşma'nın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
5. Bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

MADDE XXII
METİN VE İMZA

Bu Anlaşma, İslamabad'da, 14 Şubat 2020 tarihinde, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Anlaşma'nın yorumu konusunda fikir ayrılığı olması halinde İngilizce metin geçerlidir.

Bu Anlaşma, kendi Hükûmetlerince tanı olarak yetkilendirilen ve aşağıda imzaları bulunanlar tarafından imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÛMETİ ADINA

İMZA:

İSİM : **Hulusi AKAR**

UNVAN : **Milli Savunma Bakanı**

PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
HÜKÛMETİ ADINA

İMZA :

İSİM : **Pervez KHATTAK**

UNVAN : **Federal Savunma Bakanı**